

**CONTEMPORARY LINGUISTIC RESEARCH IN THE FIELD OF TOURIST
ADVERTISING
(A BIBLIOGRAPHY REVIEW: CHINA, KOREA)**

Report is an attempt to single out and briefly characterize the main (in the opinion of the author) contemporary (2000-2017) linguistic research in the field of tourist advertising on the material of two languages – Chinese and Korean.

The main attention was paid to the dissertation and monographic research of the style and lexico-semantic features of the language of tourist advertising texts, namely the stylistic varieties of tourist advertising, its saturation with national realities (objects of culture, everyday life, natural phenomena, social processes, etc.), which are transmitted mainly by the equivalent vocabulary, on the one hand, and on the other – the presence in the advertising texts of numerous borrowings, among which there is a lot of internationalism. Usually, the cultural and stylistic features of tourist advertising are due to its orientation towards the domestic or foreign recipient, internal or external routes of tourist trips, age, sex, social and even material status of the addressee of the advertising text, etc.

Key words: tourist advertising, language specificity of tourist advertising, stylistic varieties of tourist advertising, lexico-stylistic features of advertising tourist texts.

УДК 821.521

О. Кобелянська, канд. філол. наук, асист.
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка, Київ

**ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ ЯПОНСЬКОЇ ОНОМАТОПЕЇ**

Проблема полягає в необхідності чіткого окреслення та детального обґрунтування перспективних напрямів наукових досліджень у галузі сучасної японської ономаатопеї. З одного боку, японська ономаатопеїчна система, яка є однією з найбагатших у світі, у науковому плані ще й досі залишається дослідженою далеко не повно. А з іншого – зацікавленість у цій проблематиці з боку іноземних, у тому числі й українських студентів-японістів, які опановують японську мову як майбутній фах, через низку різних обставин завжди була надзвичайно високою. Проте, обираючи ту чи іншу наукову проблему, пов'язану з японською ономаатопеєю, для курсових, бакалаврських чи магістерських робіт, майбутні фахівці в галузі японістики дуже погано обізнані з тим, що вже ґрунтовно досліджено як у самій Японії, так і за її межами, а що дійсно потребує уваги з боку сучасних науковців. Саме у спробі сформулювати відповіді на ці та деякі інші питання й полягає мета нашого аналітичного дослідження.

Ключові слова: японська мова, звуконаслідування, ономаатопея, ономаатопеїчна лексика, звукопис, звукоцимволізм, фоноцилістика.

У Японії проблемою ономаатопеї в науковому плані японські лінгвісти почали активно цікавитися порівняно недавно – починаючи з другої половини ХХ ст. Це

зумовлено тим, що японська мовознавча традиція до середини XIX ст. взагалі практично не виходила за межі текстологічних досліджень. Філологи тривалий час займалися лише мовно-стилістичною інтерпретацією класичних літературних творів. Японська розмовна мова й численні діалекти, до лексичного складу яких входить значна кількість звуконаслідувальних слів, майже не досліджувались, а аналіз онома-топείчної лексики в поетичних творах, де вона трапляється доволі часто, обмежувався тлумаченням семантики та етимології такого роду лексичних одиниць. Однак, як зазначає у своїй праці «Історія мовознавства» І.П. Сусов, саме в руслі етимологічних пошуків на початку XIX ст. формується перша в Японії теорія походження мови. Її автор Судзукі Акіра (1764-1837) виділяє чотири головні шляхи формування мови:

- наслідування голосів тварин,
- наслідування людського голосу,
- наслідування звуків природи,
- зображення дій і станів.

При цьому він надавав перевагу саме звуконаслідуванню через багатство японської мови на звуконаслідувальну і звукосимволічну лексику. Таким чином, цей учений був одним із перших на теренах Японії лінгвістів, який наважився заперечити загальноприйняте уявлення про те, що мова була передана людям синтоїстськими богами у вже готовому вигляді [63].

Окремі слушні зауваження щодо японської звуконаслідувальної лексики, її походження, класифікації тощо, а також цікаві спостереження в галузі звукосимволізму в японській мові загалом й онома-топείчних словах зокрема, трапляються у працях таких відомих японських лінгвістів:

- Андо Масацугу (安藤正次) «國語音声学» (Kokugo onseigaku – «Фонетика японської мови», 1932 р.) [4];
- Арісака Хідейо (有坂秀世) «音韻論» (On'inron – «Фонологія», 1940) [5], «國語音韻史の研究» (Kokugo on'inshi no kenkyu – «Дослідження з історії фонем японської мови», 1944) [6]; «上代音韻攷» (Jodai on'inko – «Дослідження фонем давньо-японської мови», 1955) [7];
- Джінбо Каку (神保格) «國語音韻学» (Kokugo on'ingaku – «Фонетика японської мови», 1925) [13]; «國語音声学入門» (Kokugo onseigaku nyumon – «Вступ до фонетики японської мови», 1936) [14];
- Ішігуро Рокей (石黒魯平) «日英獨佛音声入門» (Nichi ei doku futsu onsei nyumon – «Вступ до фонетики японської, англійської, німецької та французької мов», 1925) [16]; «音声学通論» (Onseigaku tsuron – «Основи фонетики», 1943) [17];
- Кікудзава Суюо (菊澤季生) «國語音韻論» (Kokugo on'inron – «Фонологія японської мови», 1935) [19];
- Кіндаїчі Кьоске (金田一京助) «國語音韻論» (Kokugo on'inron – «Фонологія японської мови», 1932) [20];
- Мураяма Шічіро (村山七郎) «日本語の起源» (Ніхон-го но кіген – «Походження японської мови», 1973) [40]; «日本語の語源» (Ніхон-го-но гоген – «Етимологія японської мови», 1974) [41];

- Окакура Їошісабуро (岡倉由三郎) 「発音学講話」 (Hatsuongaku kowa – «Лекції з фонетики», 1901) [46];

- Оніші Масао (大西雅雄) 「音声学史」 (Onseigakushi – «Історія фонетики», 1934) [47]; 「教育音声学」 (Kyoiku onseigaku «Навчальна фонетика», 1936) [48]; 「國語音声論」 (Kokugo onseiron – «Фонетика японської мови», 1940) [49]; 「國語科学論考」 (Kokugo kagaku ronko – «Роздуми про японське мовознавство», 1943) [50]; 「音声國語要説」 (Onsei kokugo yosetsu – «Фонетичний нарис японської мови», 1954) [51]; 「國語音声教本」 (Kokugo onsei kyohon – «Навчальний посібник з фонетики японської мови», 1955) [52];

- Сакума Канае (佐久間鼎) 「國語の発音とアクセント」 (Kokugo no hatsuon to akusento – «Вимова та наголос в японській мові», 1919) [59]; 「日本音声学」 (Nihon onseigaku – «Японська фонетика», 1929) [60]; 「実践日本音声学」 (Jissen Nihon onseigaku – «Практична японська фонетика», 1941) [61]; 「日本語のかなめー音韻と語法の法則」 (Nihongo no kaname – on'in to goho no ho:soku – «Сутність японської мови. Закони фонології і граматики», 1955) [62];

- Теракава Кішіо (寺川喜四男) 「声音、音韻論」 (Seion, on'inron – «Фонетика та фонологія», 1950) [65];

- Хашімото Шінкічі (橋本進吉) 「古代國語の音韻に就いて」 (Kodai kokugo no on'in ni tsuite – «Про фонеми давньояпонської мови», 1941) [70]; 「國語音韻の研究」 (Kokugo on'in no kenkyu – «Дослідження з фонології японської мови», 1950) [71].

Однак загалом у післявоєнний період у сфері досліджень японської ономастопії панував суто практичний підхід, а саме – активна робота над створенням тлумачних і двомовних словників ономастопічної лексики сучасної японської мови. Передусім мова йде про лексикографічну діяльність таких японських лінгвістів, як Аманума Ясуші, Асада Хідеко, Кіндаїчі Харухіко, Оно Масахіро, Фуджіта Такаші, Хіда Йошіфумі, Хіната Шірео, Хошіно Кадзуко, Ендрю Чанг С., Асано Цуруко та ін. Саме завдяки зусиллям цих фахівців у Японії з'явилися перші словники ономастопічної лексики. Зауважимо, що лише за останні 30-40 років вийшло друком понад два десятки таких словників – як тлумачних, призначених переважно для японців, так і двомовних, розрахованих не тільки на вітчизняних, а й зарубіжних користувачів. Наведемо дані лише про найголовніші з них:

- Аманума Ясуші 「天沼寧擬音語・擬態語辞典」 (Giongogitaigojiten – «Словник звуконаслідувальних та звукообразальних слів»). – Токіо, 1974 [3];

- Асано Цуруко 「朝野鶴子擬音語・擬態語辞典」 (Giongogitaigojiten – «Словник звуконаслідувальних та звукообразальних слів»). – Токіо, 1985 [8];

- Асано Цуруко, Кіндаїчі Харухіко 「浅野鶴子・金田一春彦擬音語・擬態語辞典」 (Giongogitaigojiten – «Словник звуконаслідувальних та звукообразальних слів»). – Токіо, 1988 [9];

- Чанг Андрю 「チャンアンドルー和英擬態語擬音語分類用法辞典」 (Va-eigitaigiongongobunruiyohojiten – «Японсько-англійський ономастопічний словник класифікаційного типу»). – Токіо, 1990 [76];

- Хіната Шірео 「日向茂男擬音語擬態語の読本」 (Giongo gitaigo no tokuhon – «Звуконаслідувальна та звукообразальна лексика: книга для читання /хрестоматія/»). – Токіо, 1991 [73];

- Атода Тошіко, Хошіно Кадзую «阿刀田稔子・星野和子擬音語擬態語使い方辞典」 (Giongogitaigotsukai-katajiten – «Словник використання звуконаслідувальних та звукообразальних слів»). – Токіо, 1995 [10];

- Хіда Йошіфумі, Асада Хідеко 「現代擬音語 / 擬態語用法辞典」 (Gendaigiongo/gitaigo yohoo-jiten – «Сучасний словник звуконаслідувальної та звукообразальної лексики класифікаційного типу»). – Токіо, 2002 [72];

- Ямаручі Накамі 「山口仲美暮らしのことば擬音・擬態語辞典」 (Kurashinokotobagion-gitai-go-jiten – «Словник звуконаслідувальних і звукообразальних слів повсякденного використання»). – Токіо, 2003 [79];

- Оно Масахіро 「擬音語・擬態語 4500 日本語オノマトペ辞典」 (Gion-gogitai-gonihon-goonomatorojiten – «4500 звуконаслідувальних та звукообразальних онома-топейних слів японської мови: Словник»). – Токіо, 2007 [53].

І це зовсім не вичерпний перелік відповідних лексикографічних праць японських лінгвістів. А, як відомо, далеко не кожна навіть із давно досліджених і ретельно описаних мов світу взагалі має у своєму кодифікаційному інвентарі спеціалізовані словники онома-топейної лексики.

Вражають також обсяги цих словників, які нараховують від кількох сотень до 3-4 тисяч, а то й більше ключових японських онома-топейних слів. Так, наприклад, у реєстрі одного з найвідоміших серед перелічених словників японської онома-топейної лексики – «Словнику звуконаслідувальних та звукообразальних слів», укладачами якого були Асано Цуруко і Кіндаїчі Харухіко [9], – міститься 1647 ключових онома-топейних слів. А останній із цього переліку словників – словник Оно Масахіро «4 500 звуконаслідувальних та звукообразальних онома-топейних слів японської мови» [53], як це видно з його назви, налічує 4 500 онома-топів. За цим показником японська мова значно випереджає будь-які європейські мови, у тому числі й українську. Так, за підрахунками вітчизняної дослідниці О.І. Гаценко, яка свого часу докладно вивчала типологічні особливості звуконаслідувальної лексики трьох мов – української, російської та англійської у своїй кандидатській дисертації¹, кількість звуконаслідувальних слів у цих мовах становить, відповідно: 363, 252 і 378 одиниць.

Що стосується теоретичних наукових досліджень у галузі японської онома-топії, то переломним моментом у цьому процесі стала межа між другим і третім тисячоліттями. Саме на початку ХХІ ст. японські лінгвісти перейшли від переважно прикладних лексикографічних досліджень явища онома-топії в рідній мові до глибоких теоретичних досліджень із активним залученням цілої низки суміжних із лінгвістикою дисциплін, зокрема психології, нейрології, антропології тощо. За даними провідного, на нашу думку, на сьогодні дослідника японської онома-топії професора Нагойського університету Кімі Акіти, лише за останнє десятиліття ХХ ст. та перше десятиліття

¹ Див.: Гаценко І.О. Типологічні особливості звуконаслідувальних слів (на матеріалі української, російської та англійської мов): автореф. дис. ... к. філол. н.: 10.02.15 / І.О. Гаценко. – К.: Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України. – К., 2003. – С. 15.

XXI ст. японські та зарубіжні дослідники (переважно японського походження) захистили майже півтора десятка докторських дисертацій (Ph. D) у галузі японської ономатопеї. У своїй бібліографічній довідці, що містить докладний список наукових статей, монографічних і дисертаційних досліджень, словників, навчальних посібників тощо за назвою «Бібліографія феномену японського звукосімволізму» [2] і налічує загалом понад 800 публікацій, окрім власної дисертаційної роботи «A Grammar of Sound-Symbolic Words in Japanese: Theoretical Approaches to Iconic and Lexical Properties of Mimetics», Ph. D. dissertation (Університет Кобе, 2009) [1], він зазначає також докторські дисертації:

Хіросе Масайоші (Каліфорнійський університет, 1981) [75];

Хамано Шьоко (Флоридський університет, 1986) [69];

Кіта Сотаро (Чиказький університет, 1993) [21];

Ода Хіромі (Індіанський університет, 2000) [45];

Хірага Масако (Лондонський університет, 2000) [74];

Насу Акіо (Цукубський університет, 2002) [42];

Йошіда Ханако (Індіанський університет, 2003) [18];

Іто Ріе (Університет Очяномідзу, 2004) [15];

Сай Сеонг-Кон (Університет Беппу, 2005) [58];

Лю Чіарунг (Київський університет, 2006) [38];

Панчева Елена (Університет Чіба, 2006) [54];

Куніюкі Ното (Осакський університет, 2009) [44].

Повні назви (за бібліографічною довідкою Кімі Акіти) цих і деяких інших дисертаційних робіт у галузі японської ономатопеї наводяться у «Списку використаних джерел» до статті.

Не залишили це мовне явище поза своєю увагою і російські японісти. Першим, хто почав досліджувати японську ономатопеїчну лексику в Росії, був Є.Д. Поливанов, який присвятив цій проблемі статтю за назвою «З приводу “звукових жестів” японської мови» [56, с. 295-305]. Не обійшов своєю увагою японську ономатопею й акад. М.Й. Конрад, який у своїй фундаментальній праці «Синтаксис японської національної літературної мови» зазначав, що такі слова «дають уявлення про що-небудь у вигляді живого образу, тобто доповнюють понятійний зміст мови змістом образним. Це може стосуватися найрізноманітніших сторін сприйняття» [37, с. 170].

Окремі питання, пов'язані з явищем ономатопеї в сучасній і давній японській мові, свого часу зачіпали також Є.М. Колпакчі [36], Н.І. Фельдман [66], О.А. Фролова [67], О.П. Фролова [68], К.Є. Черевко [77] та ін.

На сьогодні, окрім деяких наукових статей з цієї проблематики, зазначених у нашому «Списку використаних джерел», наукові дослідження в галузі японської ономатопеї на теренах Російської федерації представлені двома кандидатськими дисертаціями:

а) Чиронов С.В. Ономатопозитические слова в современном японском языке (Проблемы функционирования): дис. ... к. филол. н. – М., 2004 [78];

б) Румак Н. Г. Теоретические и практические проблемы межъязыковых соответствий (на примере перевода ониматопозитической лексики в японском языке): дис. ... к. филол. н. – М., 2007 [57];

а також невеликим за обсягом навчальним посібником за назвою «Ониматопозитическая лексика в японском языке», адресованим студентам-японістам, автором якого є А. А. Подшиб'якіна (М., 2003) [55].

У вітчизняній орієнталістиці до початку ХХІ ст. ониматопейчна лексика японської мови не досліджувалась. Проте останнім часом цією проблематикою поступово починають цікавитися й українські японісти. Так, у 2012 р. в Одеському національному університеті ім. І.І. Мечникова викладачі японської мови видали перший в Україні науково-методичний посібник довідкового характеру за назвою «Гионго. Гитайго: учебно-методическое пособие» (Мигдальская В.И., Мигдальский В.И. и др. – Одесса: Астропринт, 2012 – 64 с.), що містить близько 150 японських ониматопейчних лексем із їхнім перекладом російською мовою та прикладами використання в сучасній японській мові.

Якщо ж говорити про наш скромний внесок у дослідження явища ониматопей японської мови, то в низці наукових статей [22-33], кандидатській дисертації [34] та монографії [35] нам певною мірою вдалося:

1) визначити кількісні та якісні показники ониматопейчних слів у складі японської лексики загалом;

2) розглянути наявні наукові гіпотези про походження ониматопейчної лексики;

3) визначити й обґрунтувати можливі причини поширення явища ониматопей в японській мові;

4) дослідити певні семантичні зміни, що відбувалися з японською ониматопейчною лексикою в діакронічному плані;

5) встановити деякі особливості функціонування ониматопейчних слів у сучасній японській мові, зокрема частотність та актуальність їхнього використання в різних стилях мовлення;

6) з позицій таксономічного (тобто системно-структурного) підходу до досліджуваного мовного матеріалу:

а) були висвітлені головні відмінності типології явища звуконаслідування в європейській та японській лінгвістиці;

б) з'ясовано й описано морфологічну структуру японської ониматопейчної лексики;

в) встановлено особливості класифікації ониматопейчних слів у сучасній японській лексикографії;

7) з позицій функціонально-семасіологічного підходу:

а) за допомогою асоціативних експериментів досліджено рівень фонетичної вмотивованості і потенційної можливості евристичної семантизації японської ониматопейчної лексики (порівняно з відповідною українською лексикою);

б) розглянуто питання контекстуальної варіативності семантики японських ониматопей;

в) виокремлено та описано фоностилістичні функції звукопису й художньо-стилістичні функції японської онomatопейчної лексики в літературних текстах; зокрема на матеріалі японської класичної поезії;

г) досліджено особливості і універсальність японського вокального та консонантного звуко символізму;

8) з позицій сучасної лінгводидактики:

а) обґрунтовано головні принципи відбору японської онomatопейчної лексики в лінгводидактичних цілях;

б) сформовано списки (своєрідні словники-мінімуми) найчастотніших онomatопейчних слів, рекомендованих для засвоєння іноземними студентами, які опановують японську мову;

в) розроблено структуру й визначено оптимальний зміст словникової статті для японсько-українського словника онomatопейчної лексики.

Як видно з наведених і стисло охарактеризованих наукових праць японських, європейських (передусім російських), а також вітчизняних фахівців у галузі японської онomatопеї, на сьогодні зроблено вже чимало. Проте наукова проблематика цього унікального і надзвичайно поширеного в японській мові явища вичерпана далеко не повно.

Ми сподіваємося, що наша стаття дозволить хоча би певною мірою краще зорієнтуватися майбутнім дослідникам цього мовного явища, визначити ще не досліджені актуальні проблеми і, враховуючи досягнення попередніх фахівців, а також застосовуючи розроблені й успішно апробовані ними на практиці методи наукового аналізу, всебічно і глибоко дослідити власну обрану наукову проблематику. Насамперед, як ми вже зазначали, це стосується студентів-японістів під час написання ними курсових, бакалаврських та магістерських робіт відповідної тематики, а також аспірантів і докторантів.

Не претендуючи на визначення повного переліку актуальних проблем японської онomatопеї, які на сьогодні все ще залишаються невирішеними, ми дозволимо собі виокремити лише деякі з них:

1) Виділення у складі японської онomatопейчної лексики синонімічних рядів і дослідження денотативних та конотативних кореляцій між лексичними одиницями у межах того чи іншого *синонімічного ряду*, оскільки однією з особливостей онomatопейчної системи японської мови є наявність серед її звуконаслідувань значної кількості синонімів¹ – своєрідних фонетичних варіантів (алофонів), ідентичних як за своєю семантикою, так і за джерелом породження відповідних звуків. Подібні фонетичні варіанти віддзеркалюють не лише територіальні, тобто діалектні (а, отже, суто синхронічні) відмінності вимови багатьох синонімічних звуконаслідувань у сучасній японській розмовній мові, а й фонетичну еволюцію цих слів у діахронічному плані. Спираючись на відповідні мовні джерела, дослідники можуть реконструювати своєрідний історичний ланцюг фонетичних змін того чи іншого конкретного онomatопея.

¹ У тому числі й «абсолютних», здавалося б, неможливих, якщо йдеться про об'єктивне позамовне звучання – конкретні звуки, породжувані реальними істотами, чітко визначеними предметами, механізмами, природними явищами тощо.

У багатьох випадках давня й середньовічна японська класична література, зокрема поезія, драматургія, а також деякі фольклорні жанри дозволяють успішно це робити.

2) Здійснення низки експериментальних компаративних досліджень для виявлення всіх типологічних особливостей індивідуального, національного й універсального звуко-символізму в японській ониматопеї і детальний опис цих типологічних особливостей.

3) Дослідження ментально-психічних механізмів та способів емоційного впливу на читачів японської ониматопеїчної лексики загалом і притаманного їй звуко-символізму зокрема на матеріалі оригінальних поетичних і прозових художніх творів, мови сучасних коміксів (манга), публіцистичних та рекламних текстів тощо.

4) Дослідження і пошук варіантів перекладу іноземними мовами так званих дієзображальних (дієобразних) слів (яп.: 擬態語 – *gimai-ro*), які не є звуконаслідуваннями у звичному для європейського мовознавства розумінні цього терміна, але з огляду на їхню морфемну структуру та функціонально-семасіологічні ознаки японські фахівці відносять їх до класу ониматопів.

5) Створення повноцінних за своїм обсягом японсько-українських та українсько-японських ониматопеїчних словників різного типу, які стали б у пригоді не лише науковцям і перекладачам, а й студентам. Такі словники, на наше переконання, повинні виконувати не лише довідкову функцію, а й містити широкий ілюстративний матеріал, який дозволяв би використовувати їх у лінгводидактичних цілях, надаючи студентам можливість поповнювати словниковий запас і накопичувати необхідні фахові знання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Akita, Kimi. A Grammar of Sound-Symbolic Words in Japanese: Theoretical Approaches to Iconic and Lexical Properties of Mimetics // Akita, Kimi. – Ph.D. dissertation. – Kobe University, 2009.
2. Akita, Kimi. A Bibliography of Sound-Symbolic Phenomena in Japanese (Japan Society for the Promotion of Science & the University of Tokyo), 2010. – [EP]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/akitambo/Home/biblio/bib>. Назва з екрана. Дата звернення 09.03.2018
3. [Аманума Ясуні] 「天沼寧擬音語・擬態語辞典」 (Gionogitaigojiten – «Словник звуко-наслідувальних та звукозображальних слів»). – Токіо: Токіо-до, 1974. – 396 с.
4. [Андо Масацугу] 安藤正次 「国語音声学」 (Kokugo onseigaku – «Фонетика японської мови») / Андо Масацугу. – Токіо: Іванамі, 1932. – 275 с.
5. [Арісака Хідейо] 有坂秀世 「音韻論」 (On'inron – «Фонологія») / Хідейо Арісака. – Токіо: Сансейдо, 1940. – 336 с.
6. [Арісака Хідейо] 有坂秀世 「国語音韻史の研究」 (Kokugo on'inshi-no kenkyu – «Дослідження з історії фонем японської мови») / Хідейо Арісака. – Токіо: Мейсейдо, 1944. – 561 с.
7. [Арісака Хідейо] 有坂秀世 「上代音韻攷」 (Jodai on'inko – «Дослідження фонем давньої японської мови») / Арісака Хідейо. – Токіо: Сансейдо, 1955. – 747 с.
8. [Асано Цуруко] 「朝野鶴子擬音語・擬態語辞典」 (Gionogitaigojiten – «Словник звуко-наслідувальних та звукозображальних слів»). – Токіо: Кадокава-шйотен, 1985. – 371 с.
9. [Асано Цуруко, Кіндаїчі Харухіко] 「浅野鶴子・金田一春彦擬音語・擬態語辞典」 (Gionogitaigojiten – «Словник звуко-наслідувальних та звукозображальних слів»). – Токіо, 1988. – 371 с.

10. [Атода Тошіко, Хошіно Кадзуко] 「阿刀田稔子・星野和子擬音語擬態語使い方辞典」 (Giongogitaigotsukai-katajiten – «Словник використання звуконаслідувальних та звукозображальних слів»). – Токіо, 1995. – 614 с.
11. Большой японско-русский словарь: в 2-х томах / Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Советская энциклопедия, 1970.
12. [外国人のための基本語用例辞典] (Gaikokujin-notame-nonihon-goyoreijiten – «Словник базової японської лексики для іноземців»). – Токіо: Бунка-чьо, 1971. – 1123 (+188) с.
13. [Джінбо Каку] 神保格「國語音韻学」(Kokugo on'ingaku – «Фонетика японської мови») / Каку Джінбо. – Токіо: Мейджі, 1925. – 369 с.; 2-е вид. за назвою 「國語音声学綱要」 (Kokugo onseigaku koyo – «Основи фонетики японської мови») / Каку Джінбо. – Токіо: Мейджі, 1940. – 340 с.; 3-є вид. / Каку Джінбо. – Токіо: Мейджі, 1953 р. – 325 с.
14. [Джінбо Каку] 神保格「國語音声学入門」(Kokugo onseigaku nyumon – «Вступ до фонетики японської мови») / Каку Джінбо. – Токіо: Мейджі, 1936. – 126 с.
15. Ito, Rie. 2004a. Kodai/tyuusei-no -meku-ni okeru onomatope no hiyu-ni yoru imi-kakutyoo-ni tuite [A study of semantic extensions in onomatopoeic or mimetic words with suffix -meku in the Heian and the Muromachi Eras]. Ph.D. dissertation, Ochanomizu University.
16. [Ішігуро Рокей] 石黒魯平「日英獨佛音声入門」(Nichi-ei-doku-futsu onsei nyumon – «Вступ до фонетики японської, англійської, німецької та французької мов») / Рокей Ішігуро. – Токіо: Кобунся, 1925. – 54 с.
17. [Ішігуро Рокей] 石黒魯平「音声学通論」(Onseigaku tsuron – «Основи фонетики») / Рокей Ішігуро. – Токіо: Кобундо, 1943. – 252 с.
18. Yoshida, Hanako. 2003. Iconicity in Language Learning: The Role of Mimetics in Word Learning Tasks. Ph.D. dissertation, Indiana University.
19. [Кікудзава Суюо] 菊澤季生「國語音韻論」(Kokugo on'inron – «Фонологія японської мови») / Суюо Кікудзава. – Токіо: Кембункан, 1935. – 392 с.
20. [Кіндаїчі Кьоске] 金田一京助「國語音韻論」(Kokugo on'inron – «Фонологія японської мови») / Кьоске Кіндаїчі. – Токіо: Токьодо, 1932. – 338 с.; 2-е доп. вид. / Кьоске Кіндаїчі. – Токіо: Токьодо, 1933. – 435 с.
21. Kita, Sotaro. 1993. Language and Thought Interface: A Study of Spontaneous Gestures and Japanese Mimetics. Ph.D. dissertation, the University of Chicago.
22. Кобелянська О.І. Евристичне сприйняття семантики іншомовних звуконаслідувань (на матеріалі української та японської мов) // Записки з українського мовознавства / О.І. Кобелянська. – Одеса, 2000. – Вип. 10. – С. 50-61.
23. Кобелянська О.І. Типологія звуконаслідування в європейському японському мовознавстві // Сходознавство / О.І. Кобелянська. – К., 2000. – № 9-10. – С. 11-26.
24. Кобелянська О.І. Звукосімволізм у японській мові як об'єкт семасіологічного дослідження // Мовні та концептуальні картини світу / О.І. Кобелянська. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2009. – Вип. 25 (Ч. 2). – С. 60-64.
25. Кобелянська О.І. Японська онотопоетична лексика: лінгводидактичний аспект // Мовні та концептуальні картини світу. Зб. наук. праць (Доповіді першої міжнародної наукової конференції з японістики) (22-23.10.2009 р.) / О.І. Кобелянська. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2009. – Вип. 27. – С. 33-46.
26. Кобелянська О.І. Звукопис і стилістичні функції онотопоетичної лексики в японській класичній поезії // Мовні та концептуальні картини світу / О.І. Кобелянська. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2010. – Вип. 28. – С. 33-41.

27. *Кобелянська О.І.* Діахронічні зміни в семантиці японської ономатопетичної лексики поезії // Мовні та концептуальні картини світу / О.І. Кобелянська. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2011. – Вип. 35. – С. 48-54.
28. *Кобелянська О.І.* Особливість і універсальність японського вокального звукоسیمволізму (на матеріалі японської та європейської поезії // Східний Світ / О.І. Кобелянська. – К., 2011. – № 4. – С. 111-120.
29. *Кобелянська О.І.* Консонантний звукоسیمволізм японських ономатопетом // Мовні та концептуальні картини світу / О.І. Кобелянська. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2012. – Вип. 40. – С. 55-63.
30. *Кобелянська О.І.* Японська ономатопея у світлі європейської лінгвістичної традиції // Вісник Одеського національного університету. Філологія: мовознавство / О.І. Кобелянська. – Одеса, 2012. – Т. 12. – Вип. 4. – С. 49-58.
31. *Кобелянська О.І.* Дослідження явища ономатопеї в японській лінгвістиці // Мовні та концептуальні картини світу / О.І. Кобелянська. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2013. – Вип. 45. – С. 49-60.
32. *Кобелянська О.І.* Таксономічний аспект перекладу японської ономатопетичної лексики українською мовою // Мовні та концептуальні картини світу / О.І. Кобелянська. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2015. – Вип. 54. – С. 53-65.
33. *Кобелянська О.І.* Макро- та мікроструктурні характеристики японсько-українського словника ономатопетичної лексики // Мовні та концептуальні картини світу / О.І. Кобелянська. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2016. – Вип. 58. – С. 34-42.
34. *Кобелянська О.І.* Онматопетична система сучасної японської мови (таксономічний, семасіологічний, функціональний та лінгводидактичний аспекти). Автореферат дис. ... к. філ. н. зі спеціальності 10.02.13 – мови народів Азії, Африки, аборигенних народів Америки та Австралії. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. – 20 с.
35. *Кобелянська О.І.* Онматопетична система сучасної японської мови. Наукова монографія / О.І. Кобелянська. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2017. – 294 с
36. *Колпакчи Е.М.* Строй японского языка / Евгения Максимовна Колпакчи. – Л.: Научно-исслед. ин-т языкознания, 1936. – 33 с.
37. *Конрад Н.И.* Синтаксис японского национального литературного языка / Николай Иосифович. Конрад – М.: Изд. т-во иностр. рабочих в СССР, 1937. – 375 с.
38. *Lu, Chiarung.* 2006. Giongo/gitaigo-no hiyuteki-kakutyoo-no syosoo: Ninti-gengogaku-to ruikeiron-no kanten-kara [Aspects of figurative extensions of mimetics: From cognitive linguistic and typological perspectives]. Ph.D. dissertation, Kyoto University.
39. [Мацумура Акіра, Ямагучі Акіхо, Вада Тошімаса] 松村明、山口明德、和田利政「古語辞典」(кого-джітен – «Словник давньо японської мови») / Укладачі: Акіра Мацумура, Акіхо Ямагучі, Тошімаса Вада. – Токіо: Обуншя, 1994. – 1535 с.
40. [Мураяма Шічіро] 村山七郎「日本語の起源」(Ніхон-го но кіген – «Походження японської мови») / Шічіро Мураяма. – Токіо: Кобундо, 1973. – 269 с.
41. [Мураяма Шічіро] 村山七郎「日本語の語源」(Ніхон-го но гоген – «Етимологія японської мови») / Шічіро Мураяма. – Токіо: Кобундо, 1974. – 274 с.
42. *Nasu, Akio.* 2002. Nihongo onomatopoe-no gokeisei-to inritu-koozoo [Word formation and prosodic structures of Japanese onomatopoeia]. Ph.D. dissertation, University of Tsukuba.
43. [Nihonkoku-godaijiten] 「日本国語大辞典(全20巻)」(«Великий словник японської мови: в 20 томах»). – Токіо: Шьогаккан. – 1972-1976.
44. *Noto, Kuniyuki.* 2009. Nihongo onomatopoe-no syosoo. Ph.D. dissertation, Osaka University.

45. *Oda, Hiromi*. 2000. An Embodied Semantic Mechanism for Mimetic Words in Japanese. Ph.D. dissertation, Indiana University.
46. [Окакура Йошісабуро]岡倉由三郎「発音学講話」(Hatsuonagakukowa – «Лекції з фонетики») / Йошісабуро Окакура. – Токіо: Хоейкан, 1901. – 140 с.
47. [Оніші Масао]大西雅雄「音声学史」(Onseigakushi – «Історія фонетики») / Масао Оніші. – Токіо: Мейджі, 1934. – 146 с.
48. [Оніші Масао]大西雅雄「教育音声学」(Kyoiku onseigaku «Навчальна фонетика») / Масао Оніші. – Токіо: Бунгакуша, 1936. – 378 с.
49. [Оніші Масао]大西雅雄「國語音声論」(Kokugo onseiron – «Фонетика японської мови») / Масао Оніші. – Токіо: Кобунша, 1940. – 205 с.
50. [Оніші Масао]大西雅雄「國語科学論考」(Kokugo kagaku ronko – «Роздуми про японське мовознавство») / Масао Оніші. – Токіо: Шюбункан, 1943. – 488 с.
51. [Оніші Масао]大西雅雄「音声國語要説」(Onsei kokugo yosetsu – «Фонетичний нарис японської мови») / Масао Оніші. – Токіо: Шінчюся, 1954. – 353 с.
52. [Оніші Масао]大西雅雄「國語音声教本」(Kokugo onsei kyohon – «Навчальний посібник з фонетики японської мови») / Масао Оніші. – Токіо: Кобундо, 1955. – 108 с.
53. [Оно Масахіро]「擬音語・擬態語 4 500 日本語オノマトペ辞典」(Gion-gogitai-gonihon-go 4500 onomatopieiten – «4 500 звуконаслідувальних та звукообразальних ономотопейчних слів японської мови: Словник») / Токіо: Шьогакукан, 2007. – 701 с.
54. *Pancheva, Elena Latchezarova*. 2006. Nihongo-no giseigo/gitaigo-ni okeru keitai-to imi-no sookan-ni tuite-no kenkyuu [A study of the correlations between the form and meaning in Japanese mimetics]. Ph.D. dissertation, Chiba University.
55. *Подшибякина А.А.* Ономотопейтическая лексика в японском языке: Учебное пособие для студентов востоковедных вузов / А.А. Подшибякина. – М.: Муравей, 2003. – 63 с.
56. *Поливанов Е.Д.* По поводу «звуковых жестов» японского языка // Статьи по общему языкознанию / Евгений Дмитриевич Поливанов. – М.: Наука, 1968. – С. 295-305.
57. *Румак Н.Г.* Теоретические и практические проблемы межъязыковых соответствий (на примере перевода ономотопейтической лексики в японском языке): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.22 / Наталья Григорьевна Румак. – М.: Институт стран Азии и Африки при МГУ имени М.В. Ломоносова, 2007. – 163 с.
58. *Sai, Seong-Kon*. 2005. Nihongo onomatopoe-no go-keisei-no koosatu [A study of word formation of Japanese mimetics]. Ph.D. dissertation, Beppu University.
59. [Сакума Канае] 佐久間鼎「國語の発音とアクセント」(Kokugo-no hatsuon to akusento – «Вимова та наголос в японській мові») / Канае Сакума. – Токіо: Добункан, 1919. – 441 с.
60. [Сакума Канае] 佐久間鼎「日本音声学」(Nihon onseigaku – «Японська фонетика») / Канае Сакума. – Токіо: Кьобунша, 1929. – 688 с.
61. [Сакума Канае] 佐久間鼎「実践日本音声学」(Jissen Nihon onseigaku – «Практична японська фонетика») / Канае Сакума. – Токіо: Добуншюін, 1941. – 192 с.
62. [Сакума Канае] 佐久間鼎「日本語のかなめ一音韻と語法の法則」(Nihongo-no kaname – on'in to goho-no hosoku – «Сутність японської мови. Закони фонології і граматики») / Канае Сакума. – Токіо: Токо, 1955. – 279 с.
63. *Сусов И.П.* История языкознания: Учебное пособие для студентов старших курсов и аспирантов / И.П. Сусов. – Тверь: Тверской гос. ун-т, 1999. – [EP]. – Режим доступа: <http://>

www.e-reading.org.ua/bookreader.php/55301/Susov_-Istoriya_yazykoznaniiya.html. Назва з екрана. Дата звернення 09.03.2018

64. [Таморі Ікухіро] 田森育弘良「日本語オノマトペの研究」(Nihon-go onomatope-no kenkyu) – «Дослідження японської ономатопеї») / Ікухіро Таморі. – Кобе: Кобе шьока дайгаку кенкюдзьо, 1991. – 220 с.
65. [Теракава Кішіо] 寺川喜四男「声音、音韻論」(Seion, on'inron – «Фонетика та фонологія») / Кішіо Теракава. – Токіо: Хосей дайгаку, 1950. – 343 с.
66. *Фельдман Н.И.* Японский язык / Наталья Исаевна Фельдман. – М.: Издательство восточной литературы, 1960. – 96 с.
67. *Фролова О.П.* Эмоционально-оценочные существительные в лексике и фразеологии японского языка // Экспрессивность лексики фразеологии / О.П. Фролова. – Новосибирск: Изд-во НГУ, 1983. – С. 114-122.
68. *Фролова О.П.* Ономатопозитические слова японского языка в функции экспрессивной характеристики человека и их системные связи // Системные отношения на разных уровнях языка / О.П. Фролова. – Новосибирск: Изд-во НГУ, 1988. – С. 65-70. – [EP]. – Режим доступа: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=75889>. Назва з екрана. Дата звернення 09.03.2018
69. *Hamano, Shoko.* 1986. The Sound-Symbolic System of Japanese. Ph.D. dissertation, University of Florida.
70. [Хашімото Шінкічі] 橋本進吉「古代國語の音韻に就いて」(Kodai kokugo-no on'in-tsuite – «Про фонему давньояпонської мови») / Шінкічі Хашімото. – Токіо: Джінтей-ін, 1941. – 108 с.
71. [Хашімото Шінкічі] 橋本進吉「國語音韻の研究」(Kokugo on'in-no kenkyu – «Дослідження з фонології японської мови») / Шінкічі Хашімото. – Токіо: Іванамі, 1950. – 370 с.
72. [Хіда Йошіфумі, Асада Хідеко] 飛田良文・浅田秀子「現代擬音語 / 擬態語用法辞典」(Gendaigongo/gitaiyogooohoo-jiten – «Сучасний словник звуконаслідувальної та звукообразжальної лексики класифікаційного типу»). – Токіо: Токіо-до, 2002. – 350 с.
73. [Хіната Шірею] 日向茂男「擬音語擬態語の読本」(Gion-go gitai-go-no tokuhon – «Звуконаслідувальна та звукообразжальна лексика: книга для читання/хрестоматія») / Шірею Хіната. – Токіо: Шьогаккан, 1991. – 316 с.
74. *Hiraga, Masako, K.* The Interplay of Metaphor and Iconicity: A Cognitive Approach. Ph.D. dissertation, University of London, 2000.
75. *Hirose, Masayoshi.* Japanese and English Contrastive Lexicology: The Role of Japanese “Mimetic Adverbs.” Ph.D. dissertation, University of California, Berkeley, 1981.
76. [Чанг Андрю С. (Chang Andrew S.)] チャン、アンドルー「和英擬態語擬音語分類用法辞典」(Va-eigitaigogion-gobunruiyohojiten – «Японсько-англійський ономатопейчний словник (класифікаційного типу») / Андрю С. Чанг (Andrew S. Chang). – Токіо: Тайшю-кан-шьотен, 1990. – 554 с.
77. *Черевко К.Е.* Наречия в системе частей речи современного японского языка // Вопросы японского языка / К.Е. Черевко. – М.: МГУ, 1971. – С. 79-112.
78. *Чиронов С.В.* Ономатопозитические слова в современном японском языке: проблемы функционирования: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.22 / Чиронов С.В. – М. МГУ, 2004. – 221 с. – [EP]. – Режим доступа: <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/94794.html>. Назва з екрана. Дата звернення 09.03.2018
79. [Ямагучі Накамі] 山口仲美「暮らしのことば擬音・擬態語辞典」(Kurashi-nokotobagion-gitai-go-jiten – «Словник звуконаслідувальних та звукообразжальних слів повсякденного вжитку») / Накамі Ямагучі. – Токіо: Коданші, 2003. – 606 с.

80. Японсько-український словник ониматопеїчної лексики. Укладачі: Кобелянська О., Егава Х. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2016. – 320 с.
81. Японсько-український тематичний словник ониматопеїчної лексики. Укладачі: Егава Х., Кобелянська О. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2016. – 420 с.

Стаття надійшла до редакції 29.03.2018

О. Кобелянская, канд. филол. наук, ассист.

Киевский национальный университет
имени Тараса Шевченко, Киев

ПЕРСПЕКТИВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В ОБЛАСТИ ЯПОНСКОЙ ОНОМАТОПЕИ

Проблема заключается в необходимости четкого определения и детального обоснования перспективных направлений научных исследований в области современной японской ониматопеи. С одной стороны, японская ониматопеическая система, которая является одной из самых богатых в мире, в научном плане до сих пор остается исследованной далеко не полно. А с другой – заинтересованность в этой проблематике со стороны иностранных, в том числе и украинских студентов-японистов, которые овладевают японским языком как будущей специальностью, в силу различных обстоятельств всегда была чрезвычайно высокой. Однако, выбирая ту или иную научную проблему, связанную с японской ониматопеией, для курсовых, бакалаврских или же магистерских работ, будущие специалисты в области японистики очень плохо знакомы с тем, что уже основательно исследовано как в самой Японии, так и за ее пределами, а что действительно требует внимания со стороны современных ученых. Именно в попытке сформулировать ответы на эти и некоторые другие вопросы заключается цель нашего аналитического исследования.

Ключевые слова: японский язык, звукоподражания, ониматопея, ониматопеическая лексика, звукопись, звукоимовизм, фоностилистика.

O. Kobelyanska, PhD in Philology, teaching assistant

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

PERSPECTIVE DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF JAPANESE ONOMATOPEIA

The problem is the need for a clear definition and detailed explanation of promising areas of scientific research in the field of modern Japanese onomatopoeia. On the one hand, the Japanese onomatopoeic system, which is one of the richest in the world, is still far from being fully explored in the scientific plan. And on the other hand, the interest in this problem from foreign, including Ukrainian, Japanese language students who master Japanese as a future major field has always been extremely high due to various circumstances. However, choosing a scientific problem associated with Japanese onomatopoeia, for study, bachelor's or master's works, future specialists in the field of Japanese do not actually know about what has already been thoroughly researched both in Japan and abroad, and what really requires attention from modern scientists. Thus, the aim of our analytical research is trying to formulate answers to these and some other questions.

Key words: Japanese language, onomatopoeia, onomatopoeic vocabulary, sound recording, sound-symbolism, phonostylistics.